

Dnro 20301/03.04.04.04.33/2020

Asia Kaivoslaissa tarkoitettua varauspäätöstä koskeva valitus

Valittaja X

Varaaja NewPeak Finland Oy

Päätös, josta valitetaan

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätös 04.11.2020, lupatunnus VA2020:0050

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on hyväksynyt NewPeak Finland Oy:n kaivoslain mukaisen varausilmoituksen osittain. Varausalue on merkitty päätöksen liitteenä olevaan karttaan. Varausalueen nimi on Onnia ja koko varausilmoituksen mukaan 1 120,77 km² ja se sijaitsee Vesilahden, Punkalaitumen, Urjalan, Lempäälän, Akaan, Valkeakosken, Sastamalan, Hattulan ja Hämeenlinnan alueella. Varauksen viimeinen voimassaolopäivä 26.8.2022.

Käsittely hallinto-oikeudessa

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston päätös on kumottava valittajan omistamaa kiinteistöä koskevin osin.

Valittaja käyttää kiinteistöään vakituiseen asumiseen. Hän ei tule antamaan kaivoslain 7 §:n 3 momentin ja 9 §:n 3 momentin mukaista suostumusta kiinteistöllä tehtävään etsintätyöhön, joten kiinteistö on poistettava varausalueesta. Päätöksen seurauksena valittajan kiinteistön arvo alentuu, kiinteistön pitoon tulee epävarmuutta ja valittaja joutuu vartioimaan kiinteistöään.

Valituksen täydennys

Hallinto-oikeus on varannut valittajalle tilaisuuden täydentää valitustaan selvityksellä siitä, mihin hän katsoo valitusoikeutensa asiassa perustuvan.

Valittaja on täydennyksessään esittänyt muun ohella seuraavaa: Varauspäätös on välittömästi kaventanut valittajan oikeutta suunnitella kiinteistönsä tulevaisuutta ja parantaa omaa taloudellista tilannettaan. Valittajan tarkoituksena on rakentaa kiinteistön päärakennukseen tarpeellinen lisäosa ja kehittää kiinteistöllä taloudellisesti tarpeellista elinkeino- tai yritystoimintaa. Varauspäätös vaikuttaa lisäksi välittömästi kiinteistön omistajan asemaan, koska päätöksestä alkaen on otettava huomioon varaajan toiminta sekä jatkuvasti seurattava kaivosviranomaisen päätöksentekoa. Valittaja on lisäksi todennut, että varauspäätös on kiinteistön omistajan oikeusturvan kannalta ongelmallinen, koska se sitoo kiinteistön varauspäätösvaiheessa kaivosluvan lupaharkintaan. Kaivoslain 32 §:n mukaan varauspäätös on ensimmäinen toimenpide kohti 47 §:n mukaisen kaivosluvan myöntämistä. Kaivoslain 7 §:n, 9 §:n ja 46 §:n mukaan kiinteistönomistaja voi kieltäytyä antamasta lupaa etsintätyöhön ja malminetsintään vakituisena asuntonaan käytettävän kiinteistön pihapiirissä, mutta kaivoslain 47 §:n 3 momentin mukaan kiinteistönomistaja menettää tämän suojan.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Kaivoslain 7 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on toisenkin alueella oikeus kaivosmineraalien löytämiseksi tehdä geologisia mittauksia ja havaintoja sekä ottaa vähäisiä näytteitä, jos toimenpiteistä ei aiheudu vahinkoa eikä vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä (etsintätyö).

Kaivoslain 9 §:n 1 momentin mukaan malminetsintään on oltava kaivosviranomaisen lupa (malminetsintälupa), jos malminetsintää ei voida toteuttaa 7 §:n mukaan etsintätyönä tai kiinteistön omistaja ei ole antanut siihen suostumustaan. Pykälän 2 momentin mukaan malminetsintälupa on myös oltava, jos: 1) malminetsinnästä voi aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai yleiselle turvallisuudelle, haittaa muulle elinkeinotoiminnalle taikka maisemallisten tai luonnonsuojeluarvojen heikentymistä; 2) malminetsintä kohdistuu uraania tai toriumia sisältävän esiintymän paikallistamiseen ja tutkimiseen; tai 3) lupa on tarpeen mainitussa laissa tarkoitettun etuoikeuden saamiseksi esiintymän hyödyntämiseen.

Kaivoslain 32 §:n 4 momentin mukaan malminetsintälupahakemuksen valmistelua varten hakija voi varata itselleen alueen tekemällä asiasta ilmoituksen kaivosviranomaiselle (varausilmoitus). Varausilmoitukseen perustuva etuoikeus on voimassa, kun varausilmoitus on tehty 44 §:ssä

säädetyllä tavalla eikä varauksen hyväksymiselle ole tässä laissa säädettyä estettä. Etuoikeuden voimassaolo päättyy, kun kaivosviranomaisen varausilmoituksen johdosta tekemä päätös (varauspäätös) raukeaa tai se peruutetaan.

Kaivoslain 76 §:n 1 momentin mukaan varauspäätös on voimassa enintään kaksikymmentäneljä kuukautta siitä, kun varausilmoitus on tehty. Kaivosviranomaisen on varauspäätöksen voimassaolon pituutta harkitessaan otettava huomioon erityisesti tutkimussuunnitelman laadintaan ja muihin malminetsintälupahakemuksen valmisteleviin toimenpiteisiin tarvittava aika.

Kaivoslain 162 §:n 1 momentista ilmenee, että muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Kaivoslain 165 §:n 1 momentissa säädetään valitusoikeudesta malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen.

Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 273/2009 vp) todetaan edellä mainittua lainkohtaa koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa muun ohella seuraavaa:

”Pykälä koskisi malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskevia päätöksiä sekä kaivostoiminnan lopettamispäätöstä. Valitusoikeus koskisi myös luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevia päätöksiä. Kaivosviranomaisen varausta, luvan siirtoa, kaivosturvallisuuslupaa tai hallintopakkoa koskevasta päätöksestä taikka muusta lain nojalla antamasta päätöksestä saisi valittaa hallintolainkäyttölain 6 §:n mukaisesti. Valtioneuvoston kaivosaluelunastuslupaa koskevasta päätöksestä valitusoikeus määräytyisi samoin hallintolainkäyttölain 6 §:n mukaisesti.”

Hallituksen esityksessä mainittu hallintolainkäyttölaki (586/1996) on kumottu 1.1.2020 voimaan tulleella oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetulla lailla.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Hallituksen esityksessä laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 29/2018 vp) todetaan edellä mainittua lainkohtaa koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa muun ohella seuraavaa:

”Pykälän 1 momentista ilmenisi hallintolainkäytön keskeinen periaate asianosaisen valitusoikeudesta hallintoasioissa. Momentissa olisi myös yleissäännös viranomaisen valitusoikeudesta. Lisäksi momentissa olisi informatiivinen säännös siitä, että valitusoikeus on sillä, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Valituksen tekemiseen oikeutettujen asianosaisten ja viranomaisten piiriä ei ole tarkoitus muuttaa nykyisestä. (---)

Asianosaisuuteen perustuva valitusoikeus olisi hallintopäätöksen materiaalisilla asianosaisilla. Heitä ovat ne, joille hallintopäätöksellä on asetettu velvollisuus, rajoitus tai kielto, tai joiden oikeus tai etu on evätty kokonaan tai osittain. Materiaalinen asianosainen on myös se, jonka etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen hallintopäätös välittömästi vaikuttaa, vaikka päätöstä ei olisikaan muodollisesti kohdistettu häneen.

Asianosaisen valitusoikeutta koskevassa säännöksessä edellytettäisiin päätöksen välittömiä vaikutuksia samoin kuin voimassa olevassa hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentissa. Valitusoikeutta ei siten voitaisi johtaa pelkästään päätöksen välillisistä vaikutuksista.”

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Kaivoslain 165 §:ssä tai muuallakaan kaivoslaissa ei erikseen säädetä valitusoikeudesta varauspäätökseen. Kuten korkein hallinto-oikeus on päätöksessään KHO 2013:179 todennut, valitusoikeus varauspäätöksestä määräytyy sen vuoksi hallintoasioiden muutoksenhakua koskevan yleissäännöksen eli tuossa tapauksessa hallintolainkäyttölain (586/1996) 6 §:n perusteella. Hallintolainkäyttölain tultua 1.1.2020 kumotuksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetulla lailla valitusoikeus nyt kysymyksessä olevassa asiassa määräytyy mainitun lain valitusoikeutta koskevan yleissäännöksen eli 7 §:n 1 momentin perusteella. Kuten edellä siteeratuista hallituksen esityksen perusteluista käy ilmi, valitusoikeuden määräytymisen perusteet ovat lainmuutoksesta huolimatta pysyneet muuttumattomina.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan valitusoikeus on päätöksen kohteella ja sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Varauspäätöstä ei ole kohdistettu valittajaan. Asiassa on siten arvioitava, onko päätöksellä mahdollisesti sellaisia välittömiä vaikutuksia hänen oikeuksiinsa, velvollisuuksiinsa tai etuihinsa, että hänellä olisi valitusoikeus päätöksestä.

Kuten korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä KHO 2013:179 on varauspäätöksen oikeusvaikutuksista todettu, hyväksyttävän varausilmoituksen tekeminen ja sitä seuraava varauspäätös antaa kaivoslain 32 §:n 4 momentista ilmenevällä tavalla ainoastaan etuoikeuden malminetsintälupaamääräajaksi, jonka pituus ilmenee kaivoslain 76 §:n 1 momentista. Varauspäätös ei siten sellaisenaan anna oikeutta malminetsintään, vaan varaajan oikeus etsintätyöhön perustuu varauspäätöksestä riippumatta kaivoslain 7 §:ään tai

kiinteistönomistajan kaivoslain 9 §:ssä tarkoitettuun suostumukseen. Kuten mainitussa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä lisäksi todetaan, malminetsintäluvan, kullanhuuhtontaluvan ja kaivosluvan myöntäminen ei kaivoslain 46 §:n 1 momentin 5 kohdasta ja 47 §:n 2 momentista ilmenevästi ole mahdollista alueella, josta on tehty hyväksyttävä varausilmoitus. Muita oikeusvaikutuksia hyväksyttävän varausilmoituksen tekemisellä ja varauspäätöksellä ei ole.

Valittaja on katsonut, että hänellä on valitusoikeus varauspäätöksestä alueen maanomistajina, asukkaana ja mahdollisena elinkeinonharjoittajana. Kun otetaan huomioon, että varauspäätöksellä ei ole muita oikeusvaikutuksia kuin edellä mainittu etuoikeus hakea malminetsintälupaa kyseessä olevalle alueelle, varauspäätöksen mahdollisissa vaikutuksissa alueen kiinteistöjen arvoon, elinkeinon harjoittamiseen tai ylipäänsä maankäytön epävarmuuteen on kysymys ainoastaan välillisistä vaikutuksista.

Koska varauspäätöstä ei ole kohdistettu valittajaan eikä varauspäätöksellä ole välittömiä vaikutuksia hänen oikeuksiinsa, velvollisuuksiinsa tai etuihinsa, valittajalla ei ole valitusoikeutta asiassa ja hänen valituksensa on jätettävä tutkimatta.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Hanna-Maria Schiestl

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Hanna-Maria Schiestl ja Maria Jokinen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asiantuntijajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös X

Jäljennös

NewPeak Finland Oy

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Vesilahden kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Punkalaitumen kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Urjalan kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Lempäälän kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Akaan kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Valkeakosken kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Sastamalan kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Hattulan kunnanhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Hämeenlinnan kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto päätöksestä noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään

Oikeudenkäyntimaksu 260 euroa, laskutetaan myöhemmin

hms

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>